

Den Haag – Bonairiaanse automobilisten zijn een gevaar in het verkeer. Dat vindt althans de Nederlandse overheid. Hadden inwoners van Caribisch Nederland al het gevoel als tweederangs Nederlanders te worden behandeld, voor het rijbewijzenbeleid blijkt dat daadwerkelijk het geval.

De Stichting BanBoneiruBék heeft daarvoor de aandacht gevraagd van de Tweede Kamercommissie voor Koninkrijksrelaties. Aanleiding is de ontdekking dat een op Bonaire uitgegeven rijbewijs in veel landen buiten het Koninkrijk niet wordt erkend, maar zelfs in het eigen Nederland niet voor vol wordt aangezien.

Tot aan de staatkundige hervorming beschikten inwoners van Bonaire net als die van Curaçao, Aruba, Sint Maarten, Sint Eustatius en Saba over een rijbewijs van het land Nederlandse Antillen dat internationaal erkend werd. Na 10-10-10 moest dat worden ingewisseld voor een rijbewijs van het eiland waar men woonde. Daar is het, zo wordt acht jaar later duidelijk, voor de inwoners van de BES-eilanden misgegaan.

Buitengebied

„Bonaire valt staatsrechtelijk weliswaar onder Nederland, maar de onderlinge erkenning van de rijbewijzen is beperkt tot het Europese deel. De belangrijkste reden daarvoor is dat de omstandigheden, systemen, etc. in die 'buitengebieden' vaak niet vergelijkbaar zijn met die in het 'moederland'. Rijbewijzen die zijn afgegeven door de BES-eilanden zijn dus geen EU-rijbewijzen. Dit betekent dat EU-landen deze zullen aanmerken als rijbewijzen uit een zogenoemd derde land”, aldus het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

Met andere woorden: de rijvaardigheid van Bonairianen, Statianen en Sabanen wordt niet hoog aangeslagen. Toch kunnen zij hun oorspronkelijke rijbewijs bij vestiging in Europees Nederland via de Rijksdienst voor het Wegverkeer in Veendam (de RDW) inruilen voor een Europees Nederlands exemplaar met EU-logo.

Speciale code

Het omruilen van het Bonairiaanse rijbewijs voor een Europees Nederlandse biedt echter geen uitkomst voor BES-burgers die zich buiten het Koninkrijk vestigen. Want dat nieuwe rijbewijs wordt min of meer heimelijk voorzien van een speciale code waaruit het voor autoriteiten in andere landen duidelijk is dat het om een document gaat met beperkte erkenning. „EU-landen zijn niet verplicht dat rijbewijs te erkennen of om te wisselen als iemand in dat land gaat wonen. De eigenaar van dat rijbewijs zal dus aan de eisen van het nieuwe woonland moeten voldoen als hij of zij wil blijven rijden”, aldus I&W.

Voor wie vanuit Caribisch Nederland naar een land buiten het Koninkrijk emigreert zit er in veel gevallen niks anders op dan opnieuw rijexamen af te leggen om zo een rijbewijs van het nieuwe woonland te bemachtigen. Ook BES-burgers die niet emigreren, maar op vakantie gaan of voor werk tijdelijk in een ander land verblijven kunnen tegen een probleem aanlopen. In sommige landen weigeren autoverhuurders een auto mee te geven aan iemand met een rijbewijs uit een 'derde land' en als zij dat wel doen bestaat het risico dat de verzekering niet uitkeert bij schade.

Internationaal

Een internationaal rijbewijs – dat maximaal een jaar geldig is – zou de oplossing kunnen bieden. Ware het niet dat het voor rijbewijshouders uit de drie bijzondere Nederlandse gemeenten – opnieuw als gevolg van de staatkundige hervorming – simpelweg niet mogelijk is zo'n document aan te schaffen. Voor 10-10-10 kon het Bureau Rijbewijzen van het eilandgebied Bonaire nog wel internationale rijbewijzen verstrekken. „Bonaire stond toen als lid op de lijst van de verdragstaten conform het Verdrag van Genève van 19 september 1949 onder de Nederlandse Antillen. Thans staan wij op het lijst van verdragstaten onder Nederland en kan het niet meer”, aldus Oswin Cristina, hoofd van het Bureau Rijbewijzen in Kralendijk.

In Nederland is de ANWB de enige aanbieder, maar die kan voor houders van een op de BES-eilanden uitgegeven rijbewijs niets betekenen. „Uiteraard weten we dat Bonaire bij Nederland hoort, maar de BES-eilanden worden in dit geval door de wetgever gezien als derde land. Het mandaat dat wij van het Rijk hebben gekregen staat ons toe uitsluitend aan houders van een in Europees Nederland behaald rijbewijs internationale rijbewijzen te verstrekken”, aldus woordvoerder Ad Vonk van de ANWB.

Aangekaart

Mede dankzij de bemoeienis van BanBoneiruBék ziet het er naar uit dat deze bij 10-10-10 ontstane 'weeffout' in de wetgeving (niet de eerste en waarschijnlijk ook niet de laatste) gerepareerd gaat worden. Cristina van het Bureau Rijbewijzen: „Wij hebben het probleem bij de liaison van het ministerie van I&W op Bonaire aangekaart om als Openbaar Lichaam toestemming van het Rijk te krijgen internationale rijbewijzen te mogen afgeven.” Als dat gebeurt klopt ook de informatie op de website van de eilandelijke overheid weer, want daar wordt – ten onrechte – vermeld dat men bij Burgerzaken een internationaal rijbewijs kan aanvragen.

Daarmee is het probleem van het omzetten van een Caribisch Nederlands rijbewijs als je woonachtig bent in een ander land dan (Europees) Nederland nog niet opgelost. Wanneer het Bonairiaanse rijbewijs verloopt kan verlenging alleen worden aangevraagd als men zich in levende lijve aan de balie van Burgerzaken in Kralendijk meldt. Dat moet binnen twee jaar na het verlopen van het rijbewijs, anders moet sowieso opnieuw rijexamen worden afgelegd. Het – bij wijze van tussenstap – omruilen van een Bonairiaans rijbewijs voor een Europees Nederlands kan niet, want daarvoor moet je ingeschreven staan in een Nederlandse gemeente.

De 'geheime' BES-code

Wie zijn rijbewijs in Caribisch Nederland haalt en daarna naar Europees Nederland verhuist en dat document bij de Rijksdienst voor het Wegverkeer inwisselt voor een Europees Nederlands exemplaar heeft er geen idee van dat het nieuwe rijbewijs van een speciale code is voorzien. Deze code vertelt autoriteiten, maar ook autoverhuurders en verzekeringsmaatschappijen dat het betreffende rijbewijs ondanks het EU-logo buiten het Koninkrijk niet hoeft te worden erkend.

Voor de Nederlandse wet is een Bonairiaans rijbewijs een buitenlands rijbewijs, blijkt uit de uitleg van de RDW: „Of een buitenlands rijbewijs wordt erkend verschilt per land en is afhankelijk van onderlinge afspraken. Frankrijk en bijvoorbeeld ook Spanje erkennen een rijbewijs dat is gehaald op Bonaire niet. Nederland erkent wel de rijbewijzen die op Bonaire zijn gehaald. Bij omwisseling van een rijbewijs uit een ander land naar een Nederlands rijbewijs komt op de achterkant een code te staan waaraan te zien is dat het rijbewijs oorspronkelijk niet in Nederland is behaald, maar in een ander land. Dit is de code 70. Daarachter komt het nummer van het rijbewijs en daarachter de code van het betreffende land. De landcode van Bonaire, Sint Eustatius en Saba is BQ. Op de achterzijde van het rijbewijs zou in dit geval moeten staan: 70, gevolgd door het rijbewijsnummer en de landcode. Dus bijvoorbeeld: 70.123456789.BQ.”

Dit geldt niet alleen voor Bonairianen, maar ook voor Europese Nederlanders, bijvoorbeeld uitgezonden ambtenaren die hun rijexamen op Bonaire, Sint Eustatius of Saba hebben afgelegd. De codering bestaat overigens al veel langer. Voor 10-10-10 eindigde de code op AN. De vraag waarom houders van een Bonairiaans rijbewijs bij het omwisselen niet wordt verteld dat hun Europees Nederlands rijbewijs van een 'geheime' code wordt voorzien is door de RDW onbeantwoord gelaten.